

(L)

weer eens een ke.
„bekende spre-
raut-redacteur
men zeker is.
Gereformeerde

vel gerust zijn.
t een Gerefor-
ema als spre-
tgen „naar het
meerdere begin-
hebben laten
iard alarm ge-
onze jeugd ge-
let van Jeugd-
lieten optreden.

zij een Bonds-
reformeerd be-
t geen wonder,
van de nieuwe
in onzen tijd.

„De Heraut”.
als Haitjema,
enz., maar zij
erde Kerken in
ikanten in onze
vraagd werden.
häär niet aan-
keraden op...
te schorsen?
kerk. Zij moesten
en trachten te
orden gevraagd.
t zijn.

len, dat de He-
dicht gaan oefe-
rekers. Zij moe-
dat de jongelui
formeerde spre-
et allemaal pre-

t man en paard
denis de dwaal-
rkeraden uiteen
toch weten waar
teerde predikan-
uit deze kleine
„De Heraut” de
i, want dan loo-
ze met de jeugd

gen (dat is: lei-
voorzichtig
n voor den dag

de nood aan den
mt er een klein
d” weer al den
vrij) het schijnt

ereten „heilige
ijn „evangelie”,
n zal dan ook
; den geboorte-
et evangelie.⁶⁾
tonde aan een
rom Johannes
teekening van
an het keizer-
ontwikkeld had.
kening houdt,
vermelding van
wat meer in-
lal bepaalt men
op deze wijze
van Micha 5:1.
hristus volgens
in Bethlehem,
en haar dagen
l hun domicilie
en spreekt dan
oor zorgde door
ijk valt ook dit
vermelding van
te blijven staan.
l „Augustus” in
ing geven in de
wij daarin niet
kerk, voor wie
luisterde hierin
ieven van den
vertuigd mocht
ewijs. Want de
rouw staat, om
te verslinden, is
geleide mach-
tie de oud-testa-
wt. En al heb-
machten, die in
Testament het

dus „althans naar de berichten die ons toekomen” (al-
weer een slag om den arm, „die ander heeft het maar
gezeid”) enfin „het schijnt, althans naar de berichten,
die ons toekomen”, dat „dit recht van den Kerkeraad
niet altoos door onze Jeugdcentrales wordt geëerbiedigd”.

Wij vermoeden, dat er Jeugdcentrales geweest zijn,
die wat meer wilden hooren van den huidige stand
van Gereformeerde Calvinistische beginselen en die de
door „De Heraut” verdachte sprekers hebben uitgenoo-
digd. Dat kan best zijn, want als er een opleving komt,
is de jeugd er graag bij. Dat was in de dagen van Von-
kenberg ook zoo. Toen was er ook heel wat tegenstand.

Zoo ageerde eens een predikant tegen invoering van
„Ringen”. Dat was maar na-apen van de kerkelijke
„Ringen” meende hij. En dit was nog vrij onschuldig.
Er werd ook met zwaarder geschut geschoten door ker-
keraden en predikanten. 't Heeft op vele plaatsen lang
geduurd eer de jeugdverenigingen met haar Calvinis-
tische beginselen gesteund werd door den kerkeraad.
We hadden toen ook nog A- en B-kerkeraden! Maar
censuur op sprekers was er niet.

De broeders wilden in de kerk geen „richting” op-
leggen door kerkelijke regeering.

Het is dus geen wonder, dat een Jeugdcentrale niet
aan den kerkeraad gaat vragen of zij Prof. Schilder of
Ds Veenhof of Prof. Dijk of Ds Spijker of (vul maar
dertig namen in) mag laten spreken. Nog eens, het
gaat niet over mannen als Haitjema en Wisse, en Pos-
neen, 't gaat over mannen van onverdrachten ijver voor
het Sion Gods van dezen tijd; mannen, die smaadheid
en verdrukking lijden om hun getuigenis tegen allerlei
geest dezer eeuw, tegen Barth, en C. D. U. en N. S. B.
en tegen alles wat bij ons de grenzen uit gaat wischen,
omdat het de levende en krachtige belijdenis van het
Woord gaat verwisselen voor persoonlijke partijchap-
jes en meeninkjes en gevoelige indrukjes voor buiten-
landsche „Sprekers” als Weatherhead en Stanley Jones.

Doch lezen we „De Heraut” verder:

„Zelfs moet het voorkomen, dat Jeugdcentrales spre-
kers laten optreden, die propaganda drijven voor denk-
beelden, of zoo men wil beginselen, die lijnrecht ingaan
tegen wat de predikanten en de kerkeraad geloof en be-
lijdt”.

Zware verdachtmaking.

Bovenbedoelde, door ons g e n o e m d e, groep pro-
fessoren en predikanten, zouden lijnrecht ingaan tegen
wat de predikant en de kerkeraad „geloof en be-
lijdt”.

Wat geloof en belijdt die predikant en die kerkeraad?

Dat is zeer helder en uitvoerig geformuleerd in de
DRIE FORMULIEREN VAN EENIGHEID. Daarin
vinden alle kerken en ook de broeders en zusters,
ondanks velerlei verschil van meeningen, hun vereeni-
gingspunt.

Nu moet Prof. H. H. Kuyper eens voor den dag ko-
men uit zijn schuilhoek en zeggen welke spreker voor
een Geref. Jeugdcentrale „naar het schijnt”, „bij ge-
ruchte gehoord” er heeft gesproken, zóó, dat het lijn-
recht inging tegen de drie Formulieren van Eenig-
heid. Hij neme er onze heele Liturgie maar bij.

En als hij dan soms een Jeugd-club vond, die dezer
dagen Prof. Haitjema liet optreden, dan moet hij dat
geval niet noemen, want dat heeft hij niet bedoeld. Hij
bedoelt zeer bepaald zijn Gereformeerde broeders, die

volk Israël verdrukten, toch is hierbij wel bijzonder
sprake van het Romeinsche rijk.⁶⁾

En zoo zegt ons al dadelijk dat eerste vers van
Lucas 2, dat op het oogblik, dat God Zijn Zoon
indraagt in de wereld, er ook beweging is in het
rijk van den antichrist. Op het moment, dat God
Zijn gezalfden Christus openbaart, is er ook de
grootste activiteit van den vorst der duisternis, om te
openbaren den grooten tegenhanger en tegen-
stander van Christus, om te vertoonen het proto-
type van den antichrist.

Nu valt ook vanzelf het juiste licht op de „be-
schrijving”, en op de mededeeling, dat die be-
schrijving moest worden doorgevoerd in „de ge-
heele wereld”. Die beschrijving zal wel mee ten
doel hebben gehad, om een goede belastingregeling
te verkrijgen. Toch zal daarin de betekenis van
de beschrijving wel niet zijn uitgeput. Want het is
gebleken, dat Augustus altijd bij zich droeg zijn
„breviarium”, een eigenhandig geschreven stuk,
waarin alle mogelijke statistische gegevens uit alle
deelen van zijn rijk waren verwerkt. Hij moest
natuurlijk voor een goed bewind een overzicht
hebben hoe de situatie was in alle opzichten. En
zoo bevatte dat breviarium dan ook alle gegevens
over aantal burgers, publieke inkomsten, soldaten
en verdediging, bestuur en belastingen, enz. Ook
wilde Augustus voltooien den aanleg van een ka-
daster, waarmee Julius Caesar reeds een aanvang
had gemaakt. Met het oog daarop moest men zich
dan ook laten beschrijven in de plaats, waar men
onroerende goederen bezat. We kunnen dus veilig
zeggen, dat de beschrijving beoogde de handhaving
van het gezag, de eenheid en bloei van het rijk in
alle mogelijke opzichten. Het is de grootste poging
geweest, om het onmetelijke rijk een hechte orga-
nisatie te geven.⁷⁾

Nu zou men opzichzelf geneigd kunnen zijn,
deze daad toe te juichen. Zoo'n geweldig rijk had

6) Greijdanus, Openb. (K. V.), 191 v.

7) Zie behalve de comm.: Pickel, Messias König Jezus, 27;
Greijdanus, Bijb. Hdb. II, 190 v.; Bornhäuser, Geb. u.
Kindh. 98 f.; Dalman, Orte u. Wege, 3. Aufl. 35.

hij onlangs aanklaagde en die hem publiek en in par-
ticuliere correspondentie verzochten zijn pertinente on-
waarheden te herroepen, waarop hij eenige maanden
later van „misverstand” schreef.

Prof. Kuyper noeme nu een spreker voor een Geref.
Jeugdcentrale, die beginselen verkondigde lijnrecht in
strijd met de drie Formulieren en de Geref. Liturgie.

Hier is een zware verdachtmaking aan 't adres van
onze heele Gereformeerde Jeugd. Zoo in 't vage weg
kan iedere Jeugdcentrale er voor aangezien worden, als
zij een spreker uit bovengenoemde groep — of ook, als
zij een spreker zonder Heraut-in-zijn-jaszak, laat op-
treden.

Want het gaat hier om een hegemonie van „denk-
beelden” en „meeningen” van een partij in onze ker-
ken.

't Gaat niet over de drie Formulieren — en 't gaat
niet tegen Barthianen, die als Haitjema, den ganschen
grond van Woord en belijdenis ondergraven. Maar het
gaat over de stelling van predikant en kerkeraad in den
strijd rondom de opleving van Calvinistische beginselen
en van vernieuwden ijver in het belijden der oude waar-
heid.

Er zijn menschen onder ons, die liefkoosde weten-
schappelijke stellingen zouden moeten loslaten en die
dat liever niet doen. Dat is heelemaal niet erg. Er is in
tijden van worsteling der kerk altijd een gedeelte vrome
trouwe belijders, dat niet zoo gauw het oude kan losla-
ten. Paulus was in dat opzicht verder dan Petrus, die
nog veinade toen de Joden kwamen.

Maar wel is het erg, wanneer e i g e n d e n k -
beelden en wetenschappelijk ge-
vormde meeningen en systemati-
sche uiteenzettingen in de plaats gezet
worden voor de belijdenis des geloofs van de kerk.

A. JANSE.

(Wordt vervolgd.)

Vlaanderen roept.

Vlaanderen Roept. Onder redactie van
Emile Buysse. — Bosch & Keuning N. V.,
Baarn.

Eens, eeuwen geleden, was Vaanderen het
grootste cultuurcentrum van het Noorden. Toen
Amsterdam en Rotterdam nog maar onbekende
visschersdorpjes waren, toen het „lage land bi-
der see” nog geen rol speelde op het wereldtooneel,
stond Vlaanderen reeds op het hoogtepunt van
zijn roem.

Gent, Brugge, Yperen hadden reeds wereldver-
maardheid; de nijvere burgers hoopten schatten
op en bouwden hun prachtige stadhuizen, ker-
ken en markthallen. Onverschrokken verdedigers
hunner vrijheid, durfden zij den strijd aan met het
machtige Frankrijk. De Guldensporenslag verleer-
de den trotschen adel neer te zien op den plom-
pen dorper en verachtelijken burger. „Vlaanderen,

een zoodanige beschrijving wel haast noodig, zou
het bestuur mogelijk zijn, en het gezag van den
keizer gehandhaafd kunnen blijven.

Maar daar staat geen enkel ding op zichzelf;
daarom mogen we het een van het ander niet los-
maken. Deze beschrijving is geweest een inte-
greerend bestanddeel van Augustus' politiek. En
ja, dan kan hij wel voor het bestuur van zijn rijk
geschikte maatregelen getroffen hebben; maar die
zijn dan toch opgenomen in zijn strijd voor het
eene wereldrijk, en de vergoding van den keizer.
En daarom is dit gebod een essentieel bestanddeel
van zijn anti-christelijke werken, en moeten wij
het zien in het groote raam van keizercultus, en
van staatsalmacht, en van wereldrijk. Alleen zoo
grijpen we hier de lijnen der Schrift. En daarom
is dit de nieuwe torenbouw van Babel. Hier is
weer het streven naar het eene, ongedeelde wereld-
rijk, dat allen omvat. En ditmaal wordt hun spraak
door God niet verward. Door het geweld der
wapenen, en door wijze tactiek, en door nauw-
keurige registratie komt de oude droom van Babel
zijn werkelijkheid nabij. De energieën van het
ongeloof, die weleer leidden tot het bouwen van
de eene stad, die krachten werken hier vertien-
voudigd. En nu men die eenheid een zichtbare be-
lichaming geeft in den keizer, die als Heer en God
door heel de wereld moet worden aanbeden, nu
bouwt men onnienw den toren, welks opperste in
den hemel reikt.

En daarom is dit decreet werkelijk wel wat
meer, dan een middel, om den Christus in Beth-
lehem te doen geboren worden. Nu God — want
Kerstfeest is het einde niet; het moet ook Pink-
steren worden! — nu God gaat voorbereiden de
wereldeenheden door den Geest van Christus, nu is
ook de duivel bezig met het stichten van zijn
eenheid, de eenheid in het „beest”. En hij is vroe-
ger. Hij is eerder gereed met zijn formatie van het
anti-Bethlehem, dan God met het werk, dat Hij in
Bethlehem begint. God is pas begonnen, en de Chris-
tus is nog niet eens geboren; en dan is al gezorgd
voor de bevestiging van het rijk van den antichrist.

de Leeuw!” zong het vrijheidslied van de talrijke
machtige belforten.

Wanneer wij onze oudste letterkundige werken
opslaan, kunnen wij met trots wijzen op een der
mooiste ridderromans uit de Middeleeuwen, de
„Karel ende Elegast”; op het fraaiste en over-
moedigste, geestigste en merkwaardigste staaltje
van burgerlijk verzet tegen adellijke en geestelijke
grootdoenerij, dat het epos „van den vos Rei-
naerde” ons biedt. Het is alles Vlaamsch, maar wij
voelen het als bij ons behorend. Was niet de
Vlaming Jacob van Maerlant „de vader der Diet-
sche dichteren algader?”, dus ook van de Neder-
landsche?

Wel waren in de Middeleeuwen de staatkundige
grenzen anders getrokken dan tegenwoordig en
behoorde een deel van het tegenwoordige Noord-
Nederland tot Vlaanderen, maar toch was de
innerlijke band die beide landen nu aan elkaar
verbindt, toen niet hechter. Het grootsche Vlaan-
deren der Middeleeuwen is voor ons gevoel een
stuk van onze geschiedenis.

En toch heeft er steeds een groote tegenstelling
tusschen beide stamverwante landen bestaan.

Vlaanderen industrieland, Holland zeevarende
mogendheid, het eerste Rooms-Katholiek, het
laatste Protestantsch.

De reformatie, in Vlaanderen begonnen, heeft
Holland bevrijd van Spanje, in denzelfden tijd dat
de inquisitie het nieuwe geloof in het Zuiden uit-
roeiende en het land tot den bedelstaf bracht. Hol-
lands glorietijd is het tijdperk van diep verval in
Vlaanderen. De oude stadhuizen, gildehuizen, hal-
len, belforten, kerken en kloosters wekten slechts
herinneringen op. Steden als Brugge lijken een
verlaten droom. Een eeuwenlange slaap ver-
sufte het Vlaamsche volksdeel, zoodat bij de ge-
boorte van den Staat België het merk van achter-
lijkheid op Vlaanderen gedrukt werd.

De beste zonen van het land bonden den strijd
weer aan met het Fransche element, de helden-
gestalten der middeleeuwen treden weer naar vo-
ren, de oude strijdkreet: „Vlaanderen, de Leeuw”
klinkt weer luid op. Vlaanderen riep om Noord-
Nederland en de roep werd opgevangen. De
grootste Vlaamsche schrijvers, Gezelle en Streuvels,
werden hier gelezen en bewonderd. De enorme
opbloei der Vlaamsche literatuur werd gesteund
door het hartelijk meeleven in het Noorden.

Diep heeft de Vlamingen gegriefd de houding
der Fransch voelenden in en na den grooten
wereldoorlog. Het eenige stukje van België dat vrij
bleef achter den IJzer, was Vlaamsch, verdedigd
bijna uitsluitend door Vlamingen. In plaats van
dankbaarheid, was groote vernedering het loon
der dapperen, maar hun taai volhardden in de
moeilijke jaren na den oorlog, heeft resultaat ge-
had. De roep van Vlaanderen klinkt weer luid.

Het is daarom een goede gedachte geweest van
de firma Bosch en Keuning om een fors boek-
werk geheel te wijden aan Vlaanderen. De „roem
en de rouwe” van het oude cultuurland wil het
doen hooren en zien in woord en beeld.

De fraaie foto's van het boek laten het land en
zijn bewoners zien, zooals het was en is. Het

Zoo kunnen we hier dan ook spreken van de
culminatie van Davids zonde. Daarmee bedoel ik
niet zijn overspel, al heeft Augustus zich ook meer-
malen aan die zonde schuldig gemaakt.⁸⁾ David,
die als koning het beeld van den komenden Chris-
tus moest vertoonen, in de zuivere bediening van
het theocratisch koningsambt, David heeft een
moment gehad, waarop hij ondanks de waarschu-
wing van Joab het volk ging tellen. Hij verstond
toen niets meer van zijn ambt. De waan van den
absoluten vorst had ook hem bekoord. Maar die
zonde bereikt hier een hoogtepunt bij Augustus.
Hij gaat de wereld beschrijven, maar niet bij de
gratie Gods, en niet ter eere Gods. Hij zit op den
troon voor zichzelf en door zichzelf. En dat
anti-christelijke, dat bij David niet meer was dan
een incident, hoe ernstig ook, dat is bij Augustus
regel. En dat drijft hem ook tot zijn beschrijvingen.
Hij zal zijn rijk organiseren, en zoo zal hij God
zijn, door allen te prijzen.

En dat is nu het begin van het Kerstevangelie.
Er blijft zo nu niet veel over van het sprookjes-
achtig mooie en van die intieme sfeer en van dien
zachten vrede, waarvan velen graag droomen, en
die voor hen aan het Kerstfeest inhaerent is.
Want het Kerstevangelie begint met te verhalen
van het woeden en woelen van den antichrist, en
van zijn energieën, en van zijn geweld, juist op
het moment van Christus' geboorte. En daarom
is de vrede, die God nu op aarde brengen en ver-
kondigen laat, toch onlosmakelijk verbonden met
den grooten strijd, en de verbeterde vijandschap, die
God in den beginne stelde. Ook de engelenzang
brengt geen pauze in dien strijd, en geen wapen-
stilstand; maar een nieuwe acte van vijandschap.
De groote tegenstander van den beginne ontplooft
meerder kracht. Daarom is de engelenzang dan
ook nieuw en zwaarder materiaal, dat God in den
strijd werpt.

K.

B. H.

8) Wagenvoort, 94; Schlummer en De Boer, 345.